

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

*Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.*

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

TRINAJSTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 64. nadaljevanje 31. 5. 2018

64. Boj za trajnostni razvoj: med trenutki upanja in razočaranji

V pregledu velikih osebnosti in idej socialne ekonomije, ki ga povzemamo po knjigi **Integral Economics** alternativnih ekonomistov Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja, smo preko E.F. Schumacherja prispeli do odmevnega poročila za Rimski klub z naslovom ***Meje rasti (The Limits to Growth)***, ki sta ga leta 1972 pripravila Donnela in Dennis Meadows s sodelavci iz Inštituta za tehnologijo iz Massachusettsa (MIT). To klasično delo trajnostnega razvoja je imelo več nadaljevanj, veliko pa je prispevalo tudi k številnim poskusom spremeniti netrajnostno razvojno (in tudi ekonomsko) paradigmo. Nauki iz teh skoraj polstoletnih prizadevanj so za vzpostavljanje integralnega zelenega gospodarstva in družbe izjemno pomembni, saj gre pri našem snovanju v bistvu za vizijo trajnostnega razvoja – s tem da smo poleg klasičnih treh (narava, družba, gospodarstvo) poudarili še četrto razsežnost, to je kulturo in v središče razvojnih modelov postavili moralno jedro, to je temeljne vrednote neke skupnosti in organizacije.

Spodbuda, da se še nekaj časa posvečamo svetovnemu in slovenskemu gibanju za trajnostni razvoj, pa prihaja tudi od vseevropske akcije Evropski teden trajnostnega razvoja¹, ki poteka v teh dneh.

Kratko zgodovino gibanja za trajnostni razvoj, strokovnih prizadevanj in odzivov odločevalcev, upravljalcev držav in pomembnih globalnih organizacij (npr. v okviru OZN) najdemo na spletni strani Umanotere, slovenske fundacije za trajnostni razvoj² in na drugih mestih, zato je ne bomo ponavljali. Glede na to, da so bila zadnja nadaljevanja ***Integralne serije*** bolj resno strokovna, bomo današnje popestrili z nekaj utrinki z do takrat največjega svetovnega vrha o trajnostnem razvoju, konference Rio+20³. Lahko rečemo, da ti utrinki ilustrirajo dogajanje v celotni zgodovini trajnostnega gibanja.

Junija 2012, dvajset let po Agendi 21, sklepnemu dokumentu svetovne konference OZN o okolju in razvoju iz leta 1992 v Rio de Janeiru, je v istem mestu ponovno potekal svetovni vrh o trajnostnem razvoju, na kratko imenovan Rio+20. Ta svetovni vrh smo pričakali z velikim upanjem, podobno kot že številne podobne svetovne dogodke pred njim.

*Slika levo zgoraj: Rio de Janeiro, slikovito in veličastno mesto
Sliki desno zgoraj: logotip konference, vhod na glavno prizorišče*

Vendar v zvezi s konferenco Rio+20 ni bilo zaslediti kakšnih evforičnih novic, prav gotovo njenega ključnega dokumenta »Prihodnost, ki jo hočemo« (The Future We Want) ni bilo mogoče označiti za svetovni preboj. Vrstile so se razočarane izjave vodilnih borcev za trajnostno prihodnost, ki so konferenco označili za zamujeno priložnost. Gro Harlem Brundtland, bivša norveška premierka in vodja komisije Združenih narodov, ki je s prelomnim poročilom »Naša skupna prihodnost« leta 1987 uveljavila koncept trajnostnega razvoja, je pokazala razumevanje za frustracijo udeležencev konference, saj: »Deklaracija Rio+20 ne zadošča, da bi postavila človeštvo na trajnostno pot, in to desetletja po tem, ko je bilo sprejeto, da je taka pot bistvena tako za ljudi kot za planet.« Kumi Naidoo, izvršni direktor Greenpeacea, je deklaracijo označil kar za najdaljšo

¹ Akciji poteka preko spletne platforme <http://www.esdw.eu/>, novica v slovenščini pa je objavljena na http://www.mop.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/8282/.

² <https://www.umanotera.org/>. V prejšnjem prispevku (63. nadaljevanje) pa smo že citirali prispevek Nine Tome o poročilu **Meje rasti** in njegovih nadaljevanj v 40 letih: <http://www.planbzaslovenijo.si/upload/rast/tome-besedilo.pdf>.

³ Avtorica se je konference udeležila kot članica mednarodnih nevladnih organizacij in s te perspektive doživljala dogajanje med in ob konferenci. Vrh Rio+20 smo sicer že omenili v 6. nadaljevanju, vendar predvsem zaključke, ki usmerjajo k integriranemu pristopu, ki naj nadomesti »silosnega«.

napoved samomora v zgodovini. Velik del civilne družbe je kot odziv na besedilo, polno neobvezujočih obljub in zagotovil, da se bodo upoštevale že tolikokrat neizpolnjene obljube iz preteklosti, podpisal poziv »Prihodnost, ki je nočemo«.

Sliki levo in zgoraj: prizorišče konference Rio+20

Slika zgoraj: Predstavniki domorodnih ljudstev so resno sodelovali na konferenci

Slika levo: Civilna družba, mladi – za prihodnje generacije

Slika zgoraj: Panel generalnega sekretarja ZN na visoki ravni, o globalni trajnostnosti

Slika levo: Ugledni okoljevarstveniki o novi družbeni pogodbi, dogodek po zaključku konference

O superlativnih lahko govorimo predvsem v smislu izjemne udeležbe in velikosti celotnega dogodka, saj je šlo za do takrat največje srečanje v zgodovini Združenih narodov: 45.381 udeležencev, skoraj 10.000 iz civilne družbe (med njimi tudi avtorica tega prispevka) in 4.075 predstavnikov medijev, 188 uradnih državnih delegacij ter preko 500 različnih dogodkov. Govorci na teh dogodkih so bili iz vseh kotičkov našega planeta in iz vseh družbenih skupin: svoje dosežke, kritične poglede in predloge za prihodnost so nam predstavili prodorni aktivisti iz civilne družbe, vrhunski znanstveniki, vodilni možje in žene iz poslovnega sveta, slikoviti predstavniki domorodnih ljudstev, ... Organizirano so nastopili tudi svetovna mladina, žene, kmetje, vele mesta in lokalne skupnosti, delavci in sindikati, ... Rio+20 lahko res označimo za »konferenco vseh konferenc«.

Brez dvoma je bil odgovor vlad svetovne skupnosti držav na globalne probleme, izražen z zaključnim dokumentom »Prihodnost, ki jo hočemo«, mnogo preskromen in prihodnjim rodovom nikakor ni zagotavljal človeku dostojnega preživetja. Delno je bila ta šibkost popravljena z Agendo 2030 za trajnostni razvoj, sprejeto septembra 2015, o kateri smo tudi že pisali. Ostaja tudi skrb, da bi bile kompromisno sprejete formulacije, kot na primer glede zelenega gospodarstva, s finančnim ovrednotenjem in komercializacijo ekosistemskih storitev, zlorabljene za nadaljnje neusmiljeno izkoriščanje naravnih bogastev in prebivalstva držav v razvoju.

Vendar konference v Riu ni bilo mogoče proglasiti za popoln neuspeh. Številni udeleženci pogajalskega procesa, visoki predstavniki mednarodnih organizacij in skupnosti ter vlad posameznih držav (npr. Evropske unije) so opozarjali na te, sicer preskromne dosežke in navajali mnogotera »prijemališča« in »vzvode« za takojšnje nadaljnje ukrepanje, ki jih je vseboval končni, sprejeti dokument. Naj naštejemo nekatere:

- močna socialna dimenzija, z izrazitim poudarkom na sodelovanju javnosti,
- vključujoče zeleno gospodarstvo kot pot do trajnostne prihodnosti in izkoreninjenja revščine,
- okrepitev vloge UNEP-a (Okoljskega programa Združenih narodov) z zagotovitvijo stabilnega financiranja,
- ustanovitev političnega foruma na visoki ravni ter začetek procesa za oblikovanje ciljev trajnostnega razvoja za obdobje po letu 2015, ko se je iztekla »veljavnost« milenijskim ciljem – kar je pripeljalo do sprejetja Agende 2030,
- podpora programu »Trajnostna energija za vse« (SE4ALL – Sustainable Energy for All),
- večji vpliv znanosti na oblikovanje politik,
- napredki na posameznih področjih trajnostnega razvoja.

Sliki: Copacabana

Z optimizmom so navdajale tudi finančne zaveze, dane ob in v okviru konference: za trajnostni razvoj je bilo mobiliziranih več kot 513 milijard dolarjev, vseh registriranih zavez s strani vlad, podjetij, skupin civilne

družbe in drugih je bilo 692. Največja vlaganja naj bi bilo deležno področje trajnostne energetike, skupno več stotin milijard dolarjev v mesecih pred in med konferenco.

Še največ upanja pa je v Riu vzbudilo delovanje številnih strokovnih organizacij, organizacij civilne družbe in skupnosti (od lokalnih do skupnosti držav, kot je Evropska unija, zlasti njen severni del), pa tudi močni voditelji v poslovnem svetu.

Razmisleke o trajnostnem razvoju bomo nadaljevali z različnimi strokovnimi prispevki, tudi osredotočenimi na Slovenijo.

Dr. Darja Piciga